

man vil aabne Veien for de meest forskjellige Fortolkninger, og man vil i Virkeligheden gjøre tomt Vord for en hvilken som helst efterfølgende Regjering. Jeg gjentager, at hellere end at indgive en saadan Adresse, bør man slet ingen indgive. Jeg nærer det Haab, at Folkethingets Fleertal skal erkende Nødvigheden af disse Bemærkninger, og jeg vil derfor gaae ud fra, at det, som i det Væsentlige kan vise sig tvivlsomt for Thingets Medlemmer, kun er, om de skulle give det under Nr. 3 eller det under Nr. 4 i Betænkningen stillede Forslag. Fortrinnet. Disse to Forslag, der hidrøre fra to omtrent lige store Dele af Udvalgets Fleertal, falde overmaade meget sammen og falde sammen i det Væsentlige, som jeg tillob mig at sige i Begyndelsen af mit Foredrag. Hvilket af disse Forslag der end vedtages, er det min Mening, at derigjennem vil fremgaae, at der har været Enighed om, hvad der virkelig maa siges at være det Væsentlige og Betydningsfulde. Og hvilke ere da disse to væsentlige Punkter, om hvilke der har været Enighed tilfede i Udvalgets store Fleertal, og om hvilke der vil være Enighed i Folkethingets Fleertal, forsaavidt Folkethinget, hvad jeg sikkert haaber, slutter sig til eet af disse Forslag? Det første af de to Punkter er, at Danmarks Politik skal have en væsentlig national Character, og det andet er, at vor fremtidige Udvikling skal begrundes paa den Frihedstilstand, der er givet ved Grundloven af 1849. Det er disse to Punkter, som det forekommer mig, at man i et Dieblis som dette har Anledning til at fastholde og fremhæve Nødvendigheden af, Nationalitetens Ret og Frihedens Ret. Man vil maaskee sige, at der ikke er nogen Opfordring til i dette Dieblis at fremhæve Nødvendigheden af, at den Politik, der skal følges af en Regjering, der kan vente Understøttelse hos Repræsentationen, skal være national; man kunde maaskee mene, at dette Spørgsmaal ikke længere havde nogen Betydning, forsaavidt det nemlig skulde vise sig, at vi maatte underkaste os en Fred, der stikker fra os de Landsdele, med Hensyn til hvilke Spørgsmaalet fra Først af er blevet sat i Bevægelse; men Udvalgets Fleertal troer, at en saadan Tankegang vil være meget urigtig. Det er Udvalgets Fleertals bestemte Overbevisning,

at hvorledes end Statsordningen maatte blive ved Freden, og hvilke end Landets Grændser maatte blive, bliver der en Stat tilbage, og jo mindre den bliver, desto større Opfordring har den til at slutte sig fast sammen og lade sin Fremtid komme til at hvile paa det nationale Grundlag. Jo mindre Staten er, desto større og kraftigere maa det nationale Liv være, for at Staten kan ventes at blive bestaaende i Fremtiden. Jeg skal tilføie, at man før har seet, at der har gjort sig Indflydelser gjældende i en Stats Regjering, som maatte siges at være ikkenationale; man har før seet, at der har gjort sig Indflydelser gjældende fra Kræfter og Steder udenfor Nationen; man har før seet, at Stater ikke have ført en selvstændig Politik, men været afhængige af mere eller mindre mægtige fremmede Staters Duster og Villie. Det er noget Saadant, vi med Sikkerhed mene vilde være til den danske Stats Odelæggelse i Fremtiden, den blive faa lille eller stor. Men endnu en Ting vil jeg bemærke. Hvorledes Freden — denne uhykkelige Fred, som vi see imøde med Resignation som en Ulykke, vi ikke kunne undgaae, — end vil blive, vilde det være taabeligt, om man i den Grad vilde glemme Verdenshistorien, at man vilde troe, at dermed var for al Evighed Danmarks Skjæbne bestemt, at det dermed vilde være bestemt, at saaledes bliver nu for Fremtiden Forholdet imellem Danmark og de andre europæiske Stater; thi vi maae vide, at selv om ikke Spørgsmaalet i en nærmere eller fjernere Fremtid paany sættes i Bevægelse fra dansk Side — og det være langt fra mig at opfordre til, at man ubesindig paany skulde laste sig ind i en Kamp med overmægtige Fjender — kunne vi dog være forvissede om, at Begivenhederne i Europa, maaskee snarere end Noget mener, ville føre det med sig, at Spørgsmaalet igjen vil komme frem. Der vil komme Strid og Splid iblandt dem, der ikke høre til Danmark, og der kan igjennem de Begivenheder, der kunne udvikle sig af Strids-spørgsmaal, som jeg ikke føler mig kaldet til at fremstille, opstaae saadanne Muligheder, at der vel kunde blive Tale om fra den danske Statsstyrelses Side at tage sit Parti i ene eller den anden Retning. Jeg ønsker ikke skarpt at fremhæve